

Στην Κρήτη σπουδάζουν την πέτρα

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Εκπαίδευση / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

Η ομάδα Ρόδακας στην Κρήτη διδάσκει πέτρα και ξεροληθιά

«Ένα καλό κτίριο είναι πάντα αξιοζήλευτο, μας τραβάει το βλέμμα και το ταξιδεύει πάνω στην συμμετρία αλλά και την ασύμμετρη μοναδικότητά του. Μας γεννά θαυμασμό για το μερακλίκι του μάστορα και την εποχή που το γέννησε. Οι τεχνικές και η εμπειρία της παραδοσιακής λιθοδομής ζει ακόμα στα χέρια ορισμένων μαστόρων σε όλη την Ελλάδα.» θα μου πουν τα μέλη της ομάδας Ρόδακα που διοργανώνει το εργαστήριο πέτρας και ξεροληθιάς στις Μαργαρίτες Μυλοποτάμου για τρίτη χρονιά, αυτοχρηματοδοτούμενο από τις μικρές συνδρομές των μαθητών του. Δεν είναι λίγοι μάλιστα οι φοιτητές αρχιτεκτονικής, συντηρητές, αρχαιολόγοι αλλά και άνθρωποι που ήθελαν να μάθουν τον τρόπο να διορθώσουν το χαλασμένο τοίχο τους ή να χτίσουν μια ξεροληθιά, που δήλωσαν συμμετοχή στην δράση. Αυτό με έκανε να ψάξω περισσότερα για τους ανθρώπους

αυτούς που με τόσο μεράκι ξεκίνησαν το συγκεκριμένο project.

Πρόκειται για μια ομάδα κατοίκων του χωριού Μαργαρίτες που δημιουργήθηκε το 2017 με στόχο να καταγράψουν τις αφηγήσεις των γηραιότερων κατοίκων της κοινότητας μαζί με φωτογραφικό υλικό. Όπως μαθαίνω πρόκειται για ένα γραφικό χωριό 250 περίπου κατοίκων, γνωστό για τα κεραμικά του, με όμορφα αλλά παραμελημένα μνημεία, νεοκλασικά, εκκλησίες και μία βίλα από την εποχή της Ενετοκρατίας.

«Συνειδητοποιήσαμε πως το τέλος της γενιάς των ανθρώπων που το 2017 είναι από 80 ετών και επάνω, χάνεται η ζωντανή μνήμη ιστορικών γεγονότων που ξεκινούν από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την Κατοχή, τον εμφύλιο και προχωρούν ως τις μέρες μας. Χάνεται επίσης η ζωντανή μνήμη κοινωνικών γεγονότων και σχέσεων κατά τη διάρκεια μιας περιόδου που οι Μαργαρίτες και οι γύρω κοινότητες ήταν πολυπληθέστερες, ο βιοπορισμός βασιζόταν στη γεωργική παραγωγή και την αγγειοπλαστική και οι συναλλαγές γινόταν ως επί το πλείστον με ανταλλαγή προϊόντων. Επιλέον με τη γενιά αυτή τελειώνει και η ζωντανή μνήμη επαγγελμάτων, και πρακτικών καθημερινής ζωής όπως και η μνήμη της μορφής του οικισμού, πριν τα μέσα του 20ου αιώνα. Επίσης θέλαμε να αποτυπώσουμε τον λόγο των ανθρώπων που αφηγούνται, λόγο ανεπηρρέαστο συνήθως από την εγκύκλια παιδεία.» εξηγούν. Στο εν λόγω εργαστήριο προσπαθούν να μεταδώσουν τις βασικές αρχές της παραδοσιακής δόμησης του χωριού χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά και να επηρεάσουν την οπτική όσων συμμετέχουν απέναντι στα κτίσματα.

«Από τις μαρτυρίες που συγκεντρώσαμε, προέκυψε η ανάγκη να «ξαναδούμε», δύο τέχνες που σβήνουν, τη λιθοδομή και την υφαντική. Πέτρινα οικοδομήματα χτίζονται αλλά η γνώση της δόμησης ενός όμορφου και στέρεου πέτρινου τοίχου, χτισμένου με συνδετικό υλικό την απλή λάσπη λείπει πλέον. Η αισθητική που χαρακτηρίζει την αρχιτεκτονική της πέτρας στην περιοχή, είτε πρόκειται για ξερολιθιά είτε για ένα πέτρινο σπίτι θελήσαμε να μεταφερθεί σε ανθρώπους που θα μπορούσαν να την εκτιμήσουν και να την αξιοποιήσουν με το δικό τους τρόπο. Όσο για την υφαντική, αυτή υπήρχε στην αφήγηση κάθε γυναίκας από 75 χρονών και πάνω και επίσης υπάρχει στα υπέροχα υφάσματα που στόλιζον ακόμη κάποια σπίτια και στους αργαλειούς-έργα τέχνης, που βρίσκονται σε κάποιες σκοτεινές γωνιές στα κατώγια των σπιτιών, καθώς στις Μαργαρίτες εκτός από τεχνίτες του πηλού και της πέτρας υπήρχαν και πολύ καλοί ξυλουργοί-κατασκευαστές αργαλειών.

Στα εργαστήρια λιθοδομής όπως και σε αυτό της υφαντικής, γίνεται η προσπάθεια να προσεγγίσει όσο περισσότερο γίνεται ο επισκέπτης-μαθητής τον τόπο και τη

διαδικασία, την ιστορία της το λεκτικό της, τη σημασία της. Στην αποτίμηση του εργαστηρίου υπάρχει πάντα ουσιαστική κριτική και συγκίνηση για ό,τι πήρε και έδωσε ο καθένας. Οι επισκέπτες και μαθητές γίνονται με κάποιο τρόπο μέλη του Ρόδακα. Μετέχουν στο πνεύμα του. Η δημιουργία μιας συντροφιάς με νοήμα και πυρήνα την τέχνη και τη γνώση της είναι το κέντρο του Ρόδακα.»

Το εργαστήριο ξεκινά με υποδοχή στο καφενείο στην κάτω πλατεία του χωριού για να ξεκινήσουν σε δεύτερη φάση τα εργαστήρια πάνω στην λιθοξοία και τα παραδοσιακά μοτίβα, την κατασκευή ξερολιθιάς και τη δόμιση με φυσικά υλικά. Περιλαμβάνονται και αρχιτεκτονικοί περίπατοι με την συνοδεία ντόπιων μαστόρων και αρχιτεκτόνων στο χωριό και στα μιτάτα των Ανωγείων αλλά και ξεναγήσεις σε φυσικά τοπία της περιοχής παρεά με ορειβάτες.

Το υλικό της ομάδας προφορικών αφηγήσεων συλλέγεται ακόμη. Δημιουργήθηκαν μάλιστα και δύο ντοκιμαντέρ μέσα από αυτό, οι δυσκολίες όμως που αντιμετωπίζουν κατα βάση είναι οικονομικές, εξηγούν.

«Το Υπουργείο Πολιτισμού δεν δίνει επιχορηγήσεις στις ΚΟΙΝΣΕΠ εδώ και δύο χρόνια. Οπότε αν και πληρούμε τις προϋποθέσεις με το έργο μας δεν μπορούμε να λάβουμε επιχορήγηση από εκεί. Να συνεχιστούν τα Εργαστήρια και να συμμετέχουν περισσότεροι άνθρωποι από την κοινότητα σε αυτά. Το όραμά μας είναι να υπάρξει ένα χώρος για να στεγασθεί και να αξιοποιείται το αρχείο και να γίνονται τα μαθήματα.»

Πηγή: athensvoice.gr